

Odstranění existujících nedostatků provazby zákonů

Přesun odpadu ze skládek do spaloven není řešení

V Evropské unii bylo v roce 2014 vyvezeno více než 55 % odpadů na skládky nebo do spaloven. V České republice to bylo dokonce 65 %. Evropská komise nyní v diskutovaném balíčku pro oběhové hospodářství navrhuje závazně zvýšit recyklaci odpadů a omezit tím jak skládkování, tak spalování. Tento balíček, který obsahuje akční plán a změnu šesti odpadových směrnic, budou muset členské země zpracovat do své legislativy do 18 měsíců od schválení, tedy přibližně do konce roku 2018. Jen nám není jasné, jak to provede Ministerstvo životního prostředí ČR, když nově připravovaný odpadový zákon by měl platit už od ledna roku 2018.

Návrh českého odpadového zákona však navrhuje jen přesun komunálních odpadů ze skládek do spaloven a ani neobsahuje žádnou ekonomickou motivaci ke zvýšení recyklace komunálních odpadů. Přitom požadavek zvýšit recyklaci komunálních odpadů z nynějších 35 % na 38 % do roku 2020 je vzhledem k připravovaným evropským cílům (60 % do roku 2025 a 65 % do roku 2030) evidentně nedostatečný.

Více zapojit výrobce i prodejce

Evropské směrnice by měly umožnit domácnostem tříděný sběr všech recyklovatelných odpadů. Měly by také obsahovat mnohem vyšší cíle recyklace a možnost opakovaného využití komunálních odpadů a obalů. Za dosažení těchto vysokých recyklačních cílů by však neměly být zodpovědné jen obce a domácnosti. Evropská unie i členské státy by měly mnohem více zapojit do tohoto problému i výrobce zboží. Prodávát by se měly především snadno recyklovatelné a kvalitnější výrobky. Na sběru a recyklaci svého zboží by se měli podílet jak výrobci, tak i prodejci. Poplatky, které za zpětný odběr svých výrobků zaplatí, by měly odrážet vliv na naše životní prostředí.

V každém případě by měly mít obce možnost si vybrat, zda půjdou cestou zvyšování recyklace, nebo cestou snížení produkce směsného komunálního odpadu. Postupné zvyšování poplatku za ukládání nevytríděného komunálního odpadu

na skládky, které navrhuje Ministerstvo životního prostředí, z pětistovky až na několikanásobek do roku 2023, a to bez dalších opatření, která by motivovala původce odpadů zvýšit míru recyklace na úroveň vyspělých států, bude znamenat jen zvýšené výdaje z rozpočtů obcí. Přesun hrazení zvýšených poplatků pouze na občany bude znamenat jejich zvýšený nedovýběr, a to především u občanů sociálně slabých. Vždyť už dnes platíme za tunu komunálního odpadu uloženého na skládku 1450 Kč (včetně poplatku pro obec a stát). Už teď máme odůvodněnou obavu, že bude odpad končit opět v příkopech, roklích, na odpočívadlech a lesních cestách.

Proč o sedm let dříve?

Vůbec nám není jasné, proč má skončit ukládání nevytríděného komunálního odpadu na skládky v roce 2023, když EU požaduje termín pozdější, a to rok 2030. Máme obavu, že zvyšování poplatku za komunál na skládky bude nastaveno tak, aby opticky snižovalo výši poplatku za spalování odpadu. Podle našich informací, které máme z dostupných zdrojů, se má pohybovat poplatek za tunu odpadu předaného konkrétně do plzeňské spalovny mezi 2 700 až 3 500 Kč/t. Zvyšování poplatku za komunální odpad pro občany bude znamenat, že jeho množství se bude logicky snižovat, protože občan „ten kredenc“ nakonec spálí doma nebo se ho zbaví jinak. Bude se tak

snížovat v sekundárním důsledku i energetická výhřevnost odpadu určeného pro spalovny. A odnese to už tak zhoršená kvalita ovzduší na vesnicích v zimním období. Čím nahradí spalovna chybějící odpad? Tady mohou být na řadě například plasty, jejichž energetická výhřevnost je známá a jež jsou vždy po ruce. V souvislosti s touto možností bohužel automaticky před oči naskočí nedávná vzpomínka na naši kritizovanou pasáž nové smlouvy se společností EKO-KOM, kterou byly obce nedávno „donuceny“ podepsat, a to v článku č. IV, kde se v odst. 4) praví, že „podmínkou vzniku nároku na odměnu (má se na mysli obec) je... že došlo k předání odpadu... do zařízení na energetické využití odpadu“. Pokud by opravdu došlo k tomu, že budou spalovny vy-

FOTO: RADOSLAV BERNAT 21

užívat i odpad, který lze recyklovat nebo který občané už předtím vytřídili, bude to znamenat konec recyklace v obcích.

Opatření v návrhu zatím chybí

Přesto jsme přesvědčeni, že cesta vede především přes zvýšení recyklace, přes zvýšení tříděného sběru bioodpadů. Čím dříve bude Česká republika počítat s navyšováním surovinové efektivity kontinentu Evropskou unií, tím větší šanci na dosažení cílů máme. Navíc i naše náklady budou nižší. Určitou pozitivní cestou pro obce by mohla být sleva z plánovaného zvýšení skládkovacího poplatku, pokud by obec prokázala vysokou recyklaci, čímž by mohla významně snížit produkci směsného komunálního odpadu. Nakonec i vláda ve svém programovém prohlášení

uvádí, že podpoří programy prevence vzniku odpadů a vytvoří systém pobídek a poplatků, které zvýší motivaci občanů k třídění odpadu. Bohužel, ve věcném záměru zákona o odpadech není obsaženo žádné opatření k motivaci původce odpadů zvýšit míru recyklace. Zatím.

Představa, že ze zvýšeného poplatku vznikne fond na výstavbu spaloven v České republice, místo toho aby šly peníze zpět obcím, je zavádějící a mylná. V tomto směru podporujeme návrh Hnutí DUHA zapracovat do zákona recyklační slevu, podle které by obce dosahující 60% míry recyklace komunálních odpadů nebo produkující pouze 150 kilogramů směsných komunálních odpadů na hlavu dostaly až čtyři pětiny ze zvýšeného poplatku zpět, pokud si o to u Státního fondu

životního prostředí požádají a doloží mu, že splnily podmínky zákona. ■

Karel Ferschmann je starosta obce Němčovice, Vesnice Plzeňského kraje roku 2013

